

Category: Ελληνική λογοτεχνία->2. Λογοτεχνία

Pages: 507

isbn: ISBN 978-960-7948-26-7

Review

Αναφορά στον Γκρέκο

Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2009 - Νεοελληνική πεζογραφία - Μυθιστόρημα [DDC: 889.3]

Πρόκειται για τη μυθιστορηματική αυτοβιογραφία του Νίκου Καζαντζάκη, την οποίαν ο θάνατος δεν του επέτρεψε να ολοκληρώσει. Γεγονότα και θρύλοι, βιώματα και ελπίδες, όνειρα και απογοητεύσεις, οράματα και χίμαιρες, ιδέες, εμπνεύσεις και έργα, ταξίδια φυσικά και πνευματικά, η πατρίδα και ο κόσμος, πρόγονοι και σύγχρονοι, το πρότυπο του «μελλομένου ανθρώπου», αναδύονται από τις σελίδες αυτής της πνευματικής αναφοράς που ο Νίκος Καζαντζάκης ένωσε την ανάγκη να απευθύνει στον μεγάλο Κρητικό «παππού» του: τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο, τον Ελ Γκρέκο.

Στη νέα έκδοση της "Αναφοράς στον Γκρέκο" (Απρίλιος 2009), με ανατύπωση του μυθιστορήματος όπως στοιχειοθετήθηκε με μονοτυπία το 1982 στη Λευκωσία, για πρώτη φορά το κείμενο του Καζαντζάκη συνοδεύεται από Επίμετρο, με Ενημερωτικό Σημείωμα του Εκδότη-Επιμελητή και με εικόνες.

«...Θα βρεις, λοιπόν, αναγνώστη, στις σελίδες ετούτες την κόκκινη γραμμή, καμωμένη από στάλες αίμα μου, που σημαδεύει την πορεία μου ανάμεσα στους ανθρώπους, στα πάθη και στις ιδέες. ... Τέσσερα στάθηκαν τ' αποφασιστικά σκαλοπάτια στο ανηφόρισμά μου, και το καθένα φέρνει ένα ιερό όνομα: Χριστός, Βούδας, Λένιν, Οδυσσέας. Αυτή την αιματερή πορεία μου, από τη μια από τις μεγάλες αυτές ψυχές στην άλλη, τώρα που ο ήλιος βασιλεύει, μάχουμαι στο Οδοιπορικό μου ετούτο να σημαδέψω..."

»Κάτι περισσότερο και καλύτερο από αυτοβιογραφία, η Αναφορά στον Γκρέκο είναι λοιπόν η ιστορία ενός εσωτερικού οδοιπορικού, κάτω από το σημάδι τού Γκρέκο, γιατί αυτός ο ζωγράφος, Κρητικής καταγωγής, μας άφησε πλάσματα που διατρέχονται από φλόγα, που δεν είναι άλλο παρά φλόγα. Είναι, επίσης, η διαθήκη τού Καζαντζάκη, το ύστατο έργο του, όπου εξηγεί τη γένεση των μεγάλων έργων του -μυθιστορημάτων, θεατρικών, και πάνω απ' όλα της "Οδύσειας"- και, με ακρίβεια, τη φιλοσοφική, ηθική ή θρησκευτική σημασία τους. Ακόμη, μας καθίσταται κατανοητός ο τρόπος με τον οποίον ο Καζαντζάκης χρησιμοποίησε κάποιες περιπέτειες των οποίων υπήρξε ο δράστης ή ο μάρτυρας, όπως επίσης και κάποια διαβάσματά του. Όλα ετούτα δίνουν το μέτρο αυτού τού σπουδαίου έργου, που είναι ταυτόχρονα λογοτεχνικό ντοκουμέντο και πνευματική εξομολόγηση ενός από τους μεγαλύτερους συγγραφείς που γέννησε ποτέ η Ελλάδα.»

(Από τη γαλλική έκδοση Nikos Kazantzaki, "Lettre Au Greco", Bilan d'une Vie, Plon, Paris 1961.)

«Στο ίδιο επίπεδο με τον κόσμο των φυσικών στοιχείων και, πάνω απ' όλα, ξέροντας σε κάθε πράγμα, σε κάθε τι που υπάρχει, να αναγνωρίζει το ιερό, όταν το συναντά, είχε, για ό,τι είναι ζωντανό,

αυτή την ευλάβεια που υπήρξε ένα από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά -τα πολύ συχνά ξεχασμένα, για τα οποία ο Πεγκύ έγραψε εξαισίες σελίδες- του αρχαίου παγανισμού...

Ο Τόμας Μανν παραλλήλισε τον Καζαντζάκη με τους μεγάλους Έλληνες ποιητές τής αρχαιότητας, τους προγόνους του· είπε ότι το πνεύμα τού Ομήρου αναβίωσε σ' αυτά τα βιβλία, που κοχλάζουν από εξαιρετική ζωτικότητα, που εγείρονται από ένα πανθεϊστικό συναίσθημα όπου όλη η φύση, μέχρι το ταπεινότερο φυτό τού λόφου, είναι καθαγιασμένη.»

(Marcel Brion, της Γαλλικής Ακαδημίας) "Le Monde"